

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy evre	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Fél evre	5 —	Fél evre	8 —
Negyed evre	2 — 50	Negyed evre	4 —
Egy óra	—	Egy óra	10 —
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

Döry Pál alispán uram levele.

(A melynek kíséretében földet küldött az amerikai Kossuth szoborhoz.)

Ugyane helyről tegnapilapunkban emlékeztünk azon gyászvitéz alispánokról, akik a maroknyi földet is sajátálták áldozatul küldeni Kossuth emlékéhez, mert talán ezzel akartak tüntetni, mily kicsibe veszik a nemzeti mozgalmat, mily idegen lelküknek a magyarság ünnepe, a Kossuth iránti kegyelet, Ezóta ugyan már a négy vármegye közül, Brassó, Szeben, Marmaros és Moson vármegyék voltak ezek, akik a maroknyi földet markokba szoritották, Mosonból érkezett levél is, föld is, alább ösmertetjük ezt az esetet. Mostan itt előbbvaló és kedvesebb dolgunk van. Tolnavármegye alispánját, nemes és vitélő Döry urat akarjuk olvasóinknak bemutatni és az ugynevezett fázékony kir. tanácsos alispánoknak kimagasló példaként állítani. Mer Döry Pál alispán — ha levelét olvassátok — valóságosan kimagaslik hazafias érzéseivel a se hideg, se meleg viczispánok közül.

Nem hiában régi magyar nemes családból származik Döry Pál, de nem-

zeti dicsőségünk és szabadság küzdésünk szent emlékeit lelkebe zárta és midőn a maroknyi földet kísérő levelet olvassuk, valóságosan mint kurucz-tárogató zöngése, oly tüzes, édes fájdalommal érzéseket gerjeszt magyar lelkünkben gyönyörűen megírt hazafias levele, melyben nagy Rákóczi egyik legvitézesebb és még a vérpadon is hű vezérének, a nagy Béri Balogh Ádám nak írja meg a megható szomorú végzetét a küldött maroknyi föld kapcsán, mely a szegszárdi „Balogh fa” mellett való, ahol is a balszerencse következtében a vasasok kezébe került a retenthetlen és halálig hű Balogh Ádám vezér, a kinek nemes fejét pribék által vágatta le az osztrák.

Ha más regélné is el ezt a megkapó nemzeti martir történetet, akkor is meghallgatnánk, de példaként közöljük, a midőn a mai gerincztelen, királyi tanácsos viczispáni korszakban, egy alispán fü bele a legédesebb hazafias magyar érzések tárogatójába nyiltan, szabadon, mint ahogy az a Döryek méltó ivadékaéhoz illik,

Döry Pál, Tolnavármegye alispánjának ezen levele így hangzik:

Transvaáli élményeimből.

19.2. január 11-én érkezünk végre hat heti utazás után Pretoriába.

Nagy volt az öröm. Siettünk átöltözködni s a Herceg hajón érkezett európai önkéntesekkel együtt kerestük fel Reiz álamtitkár.

Reiz személyesen fogadott s örömet fejezte ki a felett, hogy közöttünk Európának ugyszólván minden állama képviselve volt. Mint mondá, ez annak a jele, hogy az összes kormányok is meleg vonzalommal viseltetnek a köztársaság igazságos ügye iránt. Szomorú mosoly vonult erre végig arczomon, de hallgattam, mert nem akartam az öreg urat kiabrándítani.

Volt közöttünk sok német tiszt s ezek között azt hiszem, több elesapott is, ezek mind tiszt rangot követeltek. Az államtitkár azonban kijelentette, hogy az idegek egyelőre nem kaphatnak tiszt rangot, mert nem ösmerik se a törvényeket, se a viszonyokat, sem pedig az ország területét. Erre a németek visszavonultak s elhatározták, hogy a tiszt rangot egyenesen Krügerertől, az elnöktől fogják követelni. Én kijelentettem hogy nem csatlakozom hozzájuk, mert én nem azért jöttem, hogy követelésekkel álljak elő, de hogy a burokkal szabadságukért harcoljak. A tiszt rangot pedig majd, ha megérdemljük, úgy is megkapjuk.

Ők elmentek Krügerhez, de a tiszt rang helyett csak kávét kaptak. Én pedig letettem a polgári és katonai esküt s hozzáfogtam felszerelésemhez.

Egy tisztviselő ellátott egy Mauser fegyverrel, hozzá való 300 tölténnyel és egy forgó-pisztolyal, ezen felül kaptam egy utalványt egy lóra és a szükséges ruhaneműkre. A ruhaneműt Preorianak bármely üzletében tetszés szerint választhatuk, a buroknál egyenruha nincsen s aki nek tetszik, akár frakban és czilinderben is mehet a csataterre — különben ott télen vadász-ruhát, nyáron pedig vászon ruhát hordanak.

Midőn már fel voltam szerelve, több önkéntes társammal kimentünk lovainkért. A várostól kissé távol egy dróttal bekerített nagy karámban több száz ló szaladgált és ezek közül választhatunk magunknak egyet-egyet, de a lovak a burokostoresapá-saitól annyira el voltak vaditva, hogy több órai szaladgálás után sem bírtam azt a lovat megfogni, melyet szerettem volna — s azután estefelé fogtam egy jó kinézésű vasderest — midőn a fogát megnéztem, akkor láttam csak, hogy biz én egy három éves nyers csikót fogtam. Másnap elvittem a kovácsához, hol nagy bajjal megvasaltuk s midőn rá akartam ülni, az én Tatárnak

keresztelt lovam hanyat vágta magát s olyat rántott a kezemen, hogy egy ujjam kifeszamodott. Mind a mellett ráültem s mint régi huszár mihamar megfékeztem.

Miután a transvaáli utleveleket is megkaptuk, 35 önkéntes társammal Colensonak vettük utunkat. Mivel többen voltunk, kaptunk egy szekeret, nyolcz öszvért és kiszolgáltatunkra négy kaffert.

Transvaalban minden önkéntes választhatta a generálist vagy ezommedánst kedve szerint és ez nagy baj volt, mert igen sokan visszamaradtak hídát örízni ott, a hol az ellenségnek még híre sem volt.

Estefelé lovainkat, öszvéreinket és szekereinket bewaggonirozva, jó kedvvel indultunk a harcztér felé — vonaton mentünk Élands-Laagte-ig, mert ekkor a natálivasut még Ladi-Smidtig a burokhatámban volt.

Élandslaagtában megháltunk s hajnalban lóháton tovább indultunk Colensó felé, hová roppant zivatarban késő este érkezünk. Sátrainkat felütöttük a távirda állomás közelében s elhatároztuk egymás között lovainkat felváltva örízni fogjuk. Két fiatal német tiszt azonban sehogy sem akart a nagy esőben lóstrázsa lenni, mi differenciákra szolgáltatott okot, beláttuk tehát, hogy ez így nem mehet tovább és meg-

De a vezér agyon zaklatott fakó lovát ereje épen e döntő pillanatban cserben hagyta s lovasával kimerülten hanyatlott vissza az árok mélyébe.

Béri Balogh Ádámot üldözői elfogták s életével Rákóczy kezéből a legfélelmetesebb fegyvert csavarva ki, halálos döfést mértek a Rákóczy nevéhez fűződő nemzeti mozgalomra.

Mint hogy eként a fához a történelem egy olyan hősnak emlékét kapcsolja, kinek bátorságán felül, legfőbb erénye a hazaszeretet és a tántoríthatlan hűség volt imádott hazájához mind halálig, a földbe, melyet tövénél a clevelandi magyaroknak küldök, tettem egy frissen levált darabkát törzséből is, abban a reményben, hogy belőle ott élő honfitársaink szívében, a távol magyar haza iránti szeretetnek és hűségnek egy-egy örökzöld fája fog kihajtani.

Fogadja tekintetességed hazafias üdvözetem őszinte nyilvánítását.

Szegszárdon, 1902. évi jul. 15-én.

Dóry Pál

Tolnavármegye alispánja.

Magyar föld Amerikában.

(Küldemények a Kossuth szobor talapzata alá.)

Tovább folytatjuk a közlelést, hogy kik s honnét küldöttek maroknyi földet az amerikai Kossuth szobor talapzata alá. Megemlítjük, a mit különben más helyütt szöveztünk, hogy a híres négy vármegye közül az egyik, éppen az este beküldötte a földet. Mosonvármegye volt ez:

választottuk vezetőnknek Edvi Ilés Gyula tartalékos huszár századost. Ilés másnap felkereste Luccas Mayer bur tábornokot es ez beosztott minket a felrobbantott Tugela hídnál állásban volt Krügersdorfi táborba. Deltájban erős bombazást halottunk s lóra ülve siettünk a Krügersdorfiak segítségére.

Egy fedetlen réten kellett átlövagolnunk s a mint az angolok észrevettek, erősen kezdtek ránk bombázni, ekkor sok német önkéntes leesett a lovaról, de nem történt egyéb baj, minthogy germán testvéreink kissé sápadtan, epkézláb, gyalog érkeztek az állásba.

Hogy kimutassam, miszerint az angolok eleinte különösen agyuikkal milyen rosszul lóttek, elmondom, hogy január 17 től február 18 ig, míg a Tugelánál voltunk táborban, reggeli 5 órától estig folyton bombázták állásunkat és egy álló hónap alatt csak két bombát lóttek az állásba, ezek közül az egyik egy önkéntest könnyen sebzett meg, a másik egyáltalán nem okozott kárt. Én azt hiszem, az angolok úgy vélekedtek, hogy nálunk az állás háta mellett vannak a nagy táborok és a tartalék, mert különben nem tudom elképzelni, miért lóttek volna mindig tul rajtunk. A mi sátrink azonban egy meredek hegy oldalába voltak ugyszólván beásva, ezenkívül a hegy csucsán a sáncból egy bur felváltva éjjelnappal figyelte az angol ágyukat s a mint az ágyu elsült, elkiáltotta magát, hogy „as-baj!” Ez volt a figyelmeztetés és ilyenkor

(Bács-Bodrog vármegye földje.)

Kurta hivatalos értesítés kíséretében küldött e y maroknyi földet.

(A Bihar vármegye földje.)

Biharvármegye alispánja „a szobor bizottság intencióihoz képest a vármegye területén fekvő történelmi nevezetességű Bihar vármegyébe vetett” s küldött földet.

(Csanádvármegye földje.)

Csanádvármegye alispánja a vármegyei székhelyről, Makó város területéről küldött „hazafias üdvözetekkel” földet.

(Abaujvári föld.)

Abauj-Torna vármegye alispánja Abaujvár községének a területéről ásatta és küldötte a doboz földet.

(Zoborhegyi föld.)

Nyittravármegye, Nyittravármegye vezetői mindenkorban híresek voltak hazafiságokról. Nyittravármegye alispánja a ki szinte nem királyi tanácsos, ma is példát adhat tekintetben az óvatosabb, szemforgató gyászmagyarkáknak, mert ki meri fejezni írásban is magyar szíve szép érzéseit, még ha — reszkessetek labanczok! — a Kossuth emléke iránti hódolásról kerül is szó. A kért maroknyi földet következő levél kíséretében küldötte el.

„Folyó évi július 11-én kelt hazafias körlevele folytán egyidejűleg postára adtam egy maroknyi földet a történelmi nevezetességű Zobor hegyből, melynek legmagasabb ormáról a millenniumi obeliszk hirdeti honfoglaló őseink halhatatlan diadalát, melyet e helyen arattak.

Kívánva, hogy a messze Clevelandba szakadt magyar véreink szívében a magyar földön nyugvó szobor minél több erőt, lelkesedést s a testvéri agyúvé tartozásnak minél hathatósabb érzelmét oltsa, maradtam hazafiai üdvözetekkel.”

minden bur lefeküdt a földre. Erre 25 másodpercnyi idő volt. Én gyakran visszakiáltottam nekik, hogy „az nem baj”, de ők azért mindig elővigyázatosak voltak. A Tugelánál igen jól éreztük magunkat s egészen berendezkedtünk, sokat jartunk fürdeni és csináltunk egy kompot, a melyen butort, de még egy rövid zongorát is hoztunk át Colensóból, honnét az angolok mindent hátrahagyva, menekültek el.

Febr. 18-án különösen erősen kezdtek az angolok lövöldözni és a mi agyuink, a melyek a hátunk melletti magas hegyeken voltak elhelyezve s mindez ideig hallgattak, — szintén megszólaltak, persze mindjárt sejtettük, hogy komolyabb harc fog kifejlődni — és csakugyan d. u. 2 órakor futár jött Mayer generalistól, ki parancsot hozott, hogy azonnal nyergeljünk és siessünk a Middeburg-commandó segítségére a balszárnyra. Mi gyorsan összefogtostuk lovainkat s a ki mikor elkészült, siettünk a balszárny felé, de midőn a rögtönzött Tugela hídon átkelve a hegyre igyekeztünk feljutni, a middeburgiak már jöttek lefelé s hiába igyekeztünk őket visszatérteni, mert nagy volt közöttük a fejtelenség. Mi a Krügersdorfiakkal mindamellet felmentünk és egy fedett helyen, az ugynevezett Boschrandon vártuk a tábornok további parancsát, mely azonban csak késő este érkezett meg. Itt kezdődött 19-én hajnalban a híres „boschrandi” ütközet.

Báró Luzsenszky Félix

volt parancsnok.

(Vámos-gálfalvai csatater földjéből.)

Kisküküllő vármegye alispáni hivatala a vámos-gálfalvai 1848-iki csatateréről küldött földet.

(A Tompa Mihály szobrától.)

Bornemissza alispán, Gömör Kishontvármegye alispánja közgyűlés elé terjesztette a clevelandi atyafiak kérését. És közgyűlési határozat alapján is küldötte a maroknyi földet, érdekes tájékoztatásul megjegyezvén, „miszerint ezen föld kosszorú költőnk Tompa Mihálynak a vármegye székhelyén és szülővárosában, Rimaszombatban emelt és folyó évi június hó 14-én leleplezett érekszobor talapzata mellől vétetett.”

A virágok gyöngéd lelkü költőjének az emlékével szentelt porszemekből is került tehát föld a nagy Kossuth szobra alá.

(A dévai vár földje.)

Sok véres tusa játszódtott le a dévai vár bástyáinál is. Török—magyar vítezék ádázan forgatták itt a csatabárdot. Hunyadvármegye alispánja „az Amerikában Clevelandban élő magyar testvéreink kérélmé folytán” a történelmi nevezetességű Dévai várból küldött földet.

Magyarhon szívében. *)

(Debreczen és a Hortobágy leírása, az angol gazdák látogatása alkalmából.)

Irta: **P. B. Mure Macaulay.**

I.

Nincsen országa Európának, melyről a britek kevesebbet tudának a fokozat érdeklődés daczára Magyarországnál, pedig nincsen oly állama e világ résznek, mely jobban rokonszenvezne Angliával mint Magyarország. Az angol gazdák oly számottevő tagja látogatta meg magyarországot s mindenütt fejedeimi fogadtatást talált. A magyar kormány szabad jegyet eszközölt számukra összes vonalain, első osztályú kocsikról gondoskodva. Mulatságuk mintaképe és tapasztalatuk példája gyanánt leírom látogatásukat Debreczenben és a Hortobágyon, melyek a nagy Alföld közepén fekszenek és a legmagyarabbak az összes magyar helyek közt.

Május hó 23-én kedden reggel 5 órakor a híres debreczeni czivisek nagy tömegben jelentek meg az új vasuti állomásuknál vendégeik fogadására. Ezek megérkezéskor a polgármester tartott egy rövid magyar beszédet, melyet angolra fordítottak s mely ezen szavakkal végződött „Isten hozta önöket!” Harminez fogat hajtott be velük az „Arany Bika” és „Angol Királynő” szállodába. Utunk a diszes és sok színben tarkázó zsinagóga mellett vezetett el, melynek hatalmas kupolája messze ellátszik. A főút tele volt kofákkal, kik naponként itt adnak tul terményeiken. Reggelit a kaszinóba kapunk, hol alkalmunk volt finom perczeket ehetni, a mik helyi különlegességek.

A Kossuth-utcán át a történelmi nevezetességű Nagytemplomhoz mentünk. A templom a főút végén áll, egy négyszögű, a homlokzatán oszlopokkal ellátott épület két vörös kupolájú toronnyal. Mindkét toronyon 4—4 óra van, melyeken a kis mutató az órát, a nagy mutató a perczeket jelzi. Belül fehérre meszelt falak, meredek támaszu alacsony padosorok vannak, az istentisztelet alatt a férfiak és nők külön ülnek, az

*) Ezt az országunkat és népünket rokonszenvesen tárgyaló cikket a körünkben időző Macaulay ur küldte be egy délskótországi lapnak. Érdemesnek tartottuk lefordítva, olvasóinkkal megismertetni, mert a szerzőnek célja a Magyarországról elterjedt téves nézeteket ki küszöbölni és leírásával helyes képet állítani angol honfi társai elé.

Fordította.

egyszerű szöszék mögötti karzaton van a chorus, mely csak fiukból áll; egy fiu az ének előtt előolvassa az ének minden sorát, melyet a gyülekezet egyhangon, ülve utánna énekel. Ez a református székes egyház, melyben 1849-ben Kossuth Lajos a magyar nép függetlenségét kihirdette. A templom közelében van a száz év előtti népszerű költőnek Csokonainak a szobra s a kis park megett áll a hatalmas collegium magába foglalva a középiskolákat, a jogi es hittudományi fakultást. Itt az Oratoriumban a hittudomány tanára rövid angol istentiszteletet tartott. Kijövéen a Collegiumból a reánk váró kocsikba ültünk. Ezek elseje viragokkal volt feldisztatva, belé 5 pompás ló volt fogva, három egymás mellett. Vegig kocsiztunk a Péter utcán, melynek csinos földszintes hazai közt a Nagy Erdőhöz értünk. Az egész ut hosszan 4 sorból álló magas akácfasor vonul végig. Az ut mindkét oldalán gyönyörű festőies villasorok szobrokkal, melyek közt nem egy különböző külföldi kiállításokon díjat nyert, 4 kilométernyi utat tettünk a tölgy es akác fából álló Nagy Erdőn keresztül, míg a pallagi gazdasági intézetbe értünk.

Az igazgató fogadott bennünket a tanári karral. Sporzon tanár angol üdvözlő beszéde mellett. Az új gazdasági intézet teglalap alakú épület, mindkét végén gulaszerű tornyokkal. Három évre terjed a tanfolyam, gyakorlati és elméleti részből állva. Jelenleg 83 tanulója van, kik mind benlakók, lakosztályuk egy 300 yardnyi távolban álló díszes külön épület. Az intézet belseje teljesen modern. Az osztálytermek nagyok, jól berendezettek, a laboratóriumokban kísérletezés összes eszközei megvannak és minden tantárgy jól összeállított, kitűnő kivitelű mintagyűjteménnyel rendelkezik. Az intézet mögött állanak a tanárok lakosztályai szép „Angol parkok” körülveve. Átnézve az intézet részleteit, kimentünk a földekre, hol különböző növényekkel kísérleteznek. Egy helyen több mint százféle dohányt termelnek, itt látjuk a világpiac összes dohányfaját. Nagy mennyiségű tök is terem, melynek egyes darabjait 3 ember képes csak felemelni. A rozs hatláb magas volt. Aztana dohány szárító pajtákat néztük meg, szerencsétlenségünkre a korai idő miatt üresen álltak. Bemutatták a török módszert, mely szerint a leveleket a napon szabadban köteleken szárítják s csak esőben fedik be. A magyar módszer szerint vízszintes köteleken a pajtában benn szárítják a leveleket.

Volt egy pajta, mely az amerikai bevitt levegővel való szárítási módszerre volt berendezve. Aztán láttuk az egész telepet villanyos fénnyel ellátó gépezetet, továbbá kaszáló, arató és cséplő gépeket, aztán az árnyékban állva tanui voltunk egy nagy felvonulásnak. Elöl egy birka nyáj jött paraszt gyermekek által terelve, kiknek nemzeti öltözete rövid szoknyához hasonlít. Aztán következett egy körülbelül 100 darabból álló díszes csorda, mely egész nap a tarlón legel. A dísznőpásztor egy 12 éves fiu volt, a ki karikásának kongatásával mulattatta magát és társaságunkat. Végül egy szarvasmarha nyáj vonult fel, fehér és sötét színű, 3 sőt több láb hosszú szarvu példányokkal. Aztán a szilva és barackfakkal teli gyümölcsös s a nagy szőlőtelepet szemléltek meg.

Moson vármegye és az amerikai Kossuth-szobor.

(Egy maroknyi földről.)

A horvátmegyék czudarságával, testvér gyűlöletével leszámolván, azon nem

ütköztünk meg, hogy e mostoha lelkek a kérő levelekre nem küldöttek földet; de annál nagyobb és méltóbb a fölháborodásunk. „hogy még az igazi magyar földön, Kossuth Lajos hazájában is került négy olyan gyászos vármegye, illetőleg alispán, a mely a kért maroknyi földet sem küldötte az amerikai Kossuth-szobor emlékéhez.

Névszerint is felsoroltuk, megneveztük ezt a négy gyászmezt illetőleg alispánjait; mert a maroknyi földet megtagadó Brassó, Szeben, Maramaros, Moson megyeket illetőleg alispánjaikat pellengérezni akartuk.

Azoktan e pellengérről lekell törölnünk a Mosonvármegye illetőleg mosonvármegyei alispán nevet, mert csak késedelmet követtek el és ugyanaznap este, tehát tegnap este, a midőn délután a négy gyászmezt pellengérező cikkünk megjelent, megérkezett Tóth Andras mester címére Moson vármegye levele, Moson vármegye földje az amerikai Kossuth emlékéhez.

Mi hazafias örömmel jelentjük be a körülményt es hazafias örömmel töröljük le Moson vármegye nevet azon pellengérről, a melyen Brassó, Szeben, megyék tarsaságában a koldus tarisznyát is arvereztető Maramaros neve továbbra is ott maradnak, mint akik a maroknyi földet megtagadták a Kossuth emléketől. Erdemesek tehát, hogy viseljék rut, hazafiatlan, megvetéstérdemlő, fölháborítóan idegen lelkű viselkedésük szégyenpellengéret, különválva, mint három makvirágszál a nemzet kertjében... De örvendünk, hogy Moson vármegyét nem kell továbbra is közzéjük soroznunk. Mosonvármegyét illetőleg alispánját most már egyedül késedelme miatt érheti megrovás, hogy akkor küldötték a földet, a midőn már az amerikai Kossuth szobort a nemzet földjével együtt Amerika földje felé szállítja a tengeri hajó...

Mindennek daczára Moson vármegye késedelmesen érkezett földje nem marad vissza, Tóth Andras mester a mai nappal külön, utólagosan küldi azt a clevelandi szoborbizottság címére és mi pedig a legőszintebb hazafias örömmel közöljük a maroknyi földet kísérő két levelet, melyek Moson kiemelik a Kossuth emléket megvető, a Kossuth emlékenek maroknyi földdel sem aldozó bakszász Brassó, Szeben es koldus tarisznyát arvereztető Maramaros vármegyéknek illetőleg alispánjaiknak szomorú, tarsaságából.

Moson vármegye alispánjának — a földet kísérő — két levele így hangzik:

(Tóth Andras szobráshoz.)

7354 sz.
alisp.

Tekintetes

Tóth Andras szobrász urnak

Debreczen.

Hivatkozással f. évi július hó 11-én kelt megkeresésére, van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a clevelandi magyar testvéreink kérvényéhez képest az ott felállítandó Kossuth szobor talapzata alá kért földet egyidejűleg a tekintetes címnek megküldöttem, egyben kérvén, miszerint ezen földet az idecsatolt és a szobor bizottsághoz címzett átiratunk kapasan rendeltetés helyére juttatni sziveskedjek.

Magyar Óvár 1902 évi augusztus hó 7-én.

Békffy
főjegyző, helyettes
alispán.

(Az amerikai testvérekhez.)

Mosonvármegye közönségétől

7354 alisp.
384/b. ú. szám.

A clevelandi Kossuth-szobor
tekintetes bizottságának
Cleveland.

Folyó évi július hó 16-án tartott évnegyedes rendi közgyűlésünkön a legbensőbb hazafias örömmel fogadtuk az Amerikában élő magyar testvéreink ama kérelmét, hogy az ott Cleveland városában emelendő Kossuth-szobor talapzata alá vármegyénk is adjon egy maroknyi földet.

A legnagyobb örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a szeretett hazájuktól távol élő, de a szülőföldhöz gyermeki szeretettel ragaszkodó honfitársaink óhajának eleget tegyünk, s hazafias céljuk megvalósításában támogatólag közreműködünk annál is inkább, midőn egy oly magyar férfi emlékének megörökítése tervezetik, kinek kimagasló alakja valóban hivatott arra, hogy a sors által szülőföldjüktől elszakadtak es attól távol élőknek igaz magyar érzelmét es hazaszeretetét ébren tartsa s a magyar név dicsőségét Amerikában is hirdesse es emelje.

De megérdemli ezen nagy férfi, Kossuth Lajos, hogy szobra bar külföldön, mégis azon hantokon emeltesse, melyeken kölesője állott s ez a magyar föld.

Azért hazafias érzelmünknek adunk kifejezést, midőn a szobor-bizottság céljainak megvalósítását előmozdítva egyidejűleg vármegyénkben is kiküldünk egy kis mennyiségű földet a kérvényben megjelölt helyre.

Küldjük pedig ezen földet Mosonvármegye Magyar Óvár nagyközségének azon helyéről, mely színhelye volt az 1848 iki szabadságharc egyik csatájának, amely föld ezen alkalommal magyar honvédek vérevel lett áztatva.

Kelt Mosonvármegye törvényhatósági bizottságának Magyar Óváratt 1902. évi július hó 16-án tartott évnegyedes rendi közgyűlésen

Mosonvármegye közönsége nevében

Békffy Jenő

főjegyző,
helyettes alispán.

A föld küldemény beérkezése es a vármegyei közönség ezen hazafias levele után természetesen elesnek azon megjegyzések, itélő szavak, melyeket a Brassó, Szeben es Maramarosvármegyékkel való szomorú tarsulás kapasan tettünk a hazafias Moson vár megyére.

Incedy László meghalt.

A magyar nemzeti irodalomnak es azon tábornak, mely a magyar nemzet függetlenségéért tollal es ha kell, karddal is egyiránt küzd, mély gyásza van. Elveszítette egyik leghűbb, leglelkesebb, odaadó katonáját.

Incedy László, a költő, Incedy László a magyar függetlenségi eszményeknek hirlapi harciosa meghalt es vigasztalhatatlan családot hagyván maga után hátra es bánatos tábornok, mert kevés olyan magyar újságíró van, a ki hazájáért a tollat úgy forgatta, mint Incedy, a ki utolsó évében, mint a „Független Magyarország” szerkesztőségének disze érdemelte ki a borostyánt nemzete es a Kossuth-párt részéről.

Küzdélemteljes életének a válságai után az örök nyugalomra hajtotta nagy eszményekért hevülő fejét. Költői alkotásai örökbecsűek; de felejthetetlen azon érdeme is, hogy mint politikai író megalkuvó, korcsorszakban küzdött utolsó pillanatáig hazánk függetlenségéért. Gyászolhatjuk tehát őt szívből, igazán, mert fajunknak ritka olyan hajtása van, aki erre ennyi érdemeket szerzett.

Inczedy Lászlónak, influenzából származott a halalos betegsége. Ma délután temetik el Budapesten. Életrajzi adata röviden a következő:

Inczedy László Szarvason született 1856. december 20-án. Atyja az ottani gimnázium tanára volt. A középiskolát szülővárosában, jogi és bölcsészeti tanulmányait a nagyváradi meg. a kecskeméti jogi akadémián és a budapesti tudomány-egyetemen végezte. Első versei 1878-ban jelentek meg a Vasárnapi Ujság-ban és a Fővárosi Lapokban és ezek atüzes, erőteljes és színes költemények hamarosan ismertté tették a fiatal poétát. A forró lelkű és forró érzésű költőt esábitotta a politika, újságíró lett és pedig elsőrangú publicista. Hatalmas ellenzéki temperamentuma, éles tolla nem egyszer bajba keverte, sok sajtópöre, párbaja volt, 1880-ban a pragmatika-szankció ellen való izgatásért pedig több hónapi fogságot is szenvedett. Költeményeit 1892-ben adta ki Versek címmel, ugyanabban az esztendőben választotta tagjául a Petőfi-társaság. Hírlapírói munkássága gazdag és jelelntékeny volt. Közben a költészethez se lett hűtelen. Kevés verset írt ugyan már, de ez a kevés mind szép és maradandó értékű.

NAPI HIREK.

Debreczeni Kossuth-serleg.

Kossuth Lajos esztendejében a magyarság sokféleképpen igyekezik kifejezni hódolatát, szeretetét, háláját a nagy nemzeti vezér emléke iránt. A debreczeni Kossuth-parti függetlenségi kör is hódol nagy vezérünk emléke előtt és derék B. Nagy János bátyánk, a kör elnöke a kör tagjaival együtt határozatot hozott, amint azt már irtuk is, hogy a Széchenyi serleg mintájára ezüst serleget öntetnek és már a születési századik évforduló napon e serlegből isznak a debreczeni kurucok és e serleget emelve tartják az ihletett, hazafias felköszöntőket. Már az alkotásánál fogva is eredeti magyar lesz ez a serleg. Régi nemzetes polgárház almáriumból keresgettek elő a nemzetes urék századok óta megőrizett öreg fakupát, a melyet áldomás tartásoknál forgattak az előbbvaló időben élt ösök. Ezen öreg kupának a mintájára készített, mintázott azután Tóth András szobrászmesterünk ugyanolyan alkotású serleget, a főhomlokzatát Kossuth Lajos szabadságharczkorabeli művészi kivitelű és sikerült dombor képével ékítvén. — E Kossuth-serleg mintázatot ma mutatta be a mester nemzetes B. Nagy János elnöknek s a kör vezetőségének és hogy azt még a

szeptemberi nagy ünnepi napra kézbe foghassák, ezüstbe öntés végett, még ma felküldi a mester Hirmann Ferencz budapesti műérczöntő gyárosnak. A debreczeni Kossuth-serleg tehát mint hazai magyar mester alkotás is érdekes és becses lesz.

Simonffy polgármester szabadságon.

Mint értesülünk Simonffy Imre polgármester és a király tanácsosa is egy személyben e héten kezdi meg szabadságidejét. Az üdülő polgármestert távolléte alatt a polgármesteri teendőket Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester helyettes teljesíti, a kinek a mai napon már letelt, a külömben is munka között itthon töltött szabadságideje. Mi attól tartunk, hogy a hiányzó Lipót kereszt után igen belső és vágyteljes meleg érzelmekkel viseltető Simonffy polgármester kihasználja a szabadságos alkalmat és a ránkövetkező Kossuth ünnepségek előtt igen ügyes oldalmozdulattal valamelyik oszt-rák fürdőbe vonja magát...

Magyarhon szívében.

ezim alatt egy cikk sorozatot kezdünk meg. E cikket a Debreczenben időző skót tanár, Makaulay írta Debreczenről és a Hortobágyról azon alkalomból, a midőn az angol gazda csoport vendégünk volt. Macaulaynak ezen leírása az egyik skót újságban jelent meg és igen rokonszenvesen ösmerteti Debreczent és eleventollal sorolja fel az angol gazdák tartózkodásának az eleményeit. A reánk debreczeniekre különösen érdekes leírást Szenes Zsigmond doktor, lapunknak is dolgozótárs, fordította át ügyesen a magyar nyelvre.

Az állategészségügyi felügyelő megbízatása.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Nagyváradon folyó évi október hó elejétől jövő évi február hó végéig tartó időleges lópatkolási tanfolyamot rendeztet, mely tanfolyam szervezési munkálatainak ellátásával s felügyeletével Szuppiny Ödön debreczeni magy. kir. állategészségügyi felügyelőt biztata meg.

Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága Rásó Gyula alispán elnökletével a vármegye háza nagytermében ma d. e. tartotta rendes havi ülését. Az ülésen a vármegye mult havi közigazgatási állapotáról tettek jelentést.

A főispán szabadságon.

Puky Gyula főispán elutazott Dobelbadba. A főispán csak szeptember hó elején tér vissza.

Debreczen és az országos erdészeti gyűlés.

Az országos erdészeti egyesület jövő hóban tartja meg közgyűlését Menyházán, melyre a várost is meghívták. Debreczen város tanácsa ma tartott ülésén a város képviselőjében Török Gábor erdőmestert küldte ki a közgyűlésre.

Hajdúvármegye tilalom alatt.

A Földmívelési Értesítő közli mindazon magyarországi területeket, a melyekről, a sertésvésznek Ausztriába történt behurczolása miatt, tilos az osztrákföldre a sertésbevitel. Fájdalom, ezen területek között olvassuk Hajdúmegyét is, mert tilos a bevitel Hajdú vármegye hajduböszörményi és hajdúszoboszlói járásából, valamint Hajduböször-

mény, Hajdunánás és Hajdúszoboszló r. t. városokból.

Kereskedelmi és iparkamara értesítése.

Az érdekelt kereskedők és iparosok értesítettnek, miszerint, a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur engedélye alapján, a f. évben Nyíregyháza városban szept. 8-8-re eső országos vásár kivételesen szept. 15 és 16-án, valamint, decz. hó 8-9-re eső szintén országos vásár kivételesen ugyanazon hó 15-16-án fog megtartatni.

A „Magyarság” ügyéhez.

A „Magyarság” szerkesztőségének a hírlapirodalomban szinte páratlan elcsapásáról többek között mi is megemlékezünk.

A maga nemében példátlan botrány egyik fő intrikusa, bizonyos Gondos Sándor, újságíró ez alkalomból inzultáló levelet intézett lapunk főszerkesztőjéhez, melyet olvasóink már bőven ismernek.

Főszerkesztőnk, mihelyt a sértő levélről tudomást szerzett, azonnal táviratilag felkérte Pap Zoltán és Horváth Gyula orsz. képviselőket, hogy nevében Gondos Sándortól, a Magyarság munkatársától elégtételt kérjenek.

Pap Zoltán időközben elutazván, helyébe Dienes Márton, a „Független Magyarország” szerkesztője lépett s Horváth Gyulával együtt provokálták Gondost, ki a maga részéről Gyárfás Ernő és Dömötör István hírlapírókat nevezte meg segédei gyanánt.

A segédek az ügyet békésen intézték el, a mennyiben Gondos Sándor a sértő kifejezést visszavonta és sajnálatát t fejezte ki.

Az erről felvett jegyzőkönyv következőleg hangzik:

Jegyzőkönyv.

Felvételt Budapest 1902. évi aug. hó 10-én Dr. Benedek János és Gondos Sándor urak közt felmerült lovagias ügyben.

Jelenlevők:

Benedek János ur részéről:
Dienes Márton és
Dr. Horváth Gyula.
Gondos Sándor ur részéről:
Gyárfás Ernő és
Dömötör István
megbízottak.

Benedek János megbízottai, lovagias elégtételt kérnek a felükön Gondos Sándor által levél útján elkövetett sértésért. Együttal ismertvén a tényállást, konstatálják, hogy a felük főszerkesztésében megjelenő lap ama cikke, mely Gondos Sándort a sértő levél írására indította, felük tudta nélkül jelent meg.

Gondos Sándor megbízottai felük nevében kijelentik, hogy az elégtételt készségesen megadják, de egyttal tudomásul vévén ezen tényállást, konstatálják, hogy így Gondos Sándor részéről csak félreértés folytán iratott meg a levél, a melynek sértő kifejezését ezennel visszavonják, s a felett felük nevében sajnálatukat fejezik ki.

Mindkét fél megbízottai ezzel a felmerült ügyet a lovagiaság szabályai szerint mindkét félre nézve elintéztetnek jelentik ki.

Kelt mint fent.

Dömötör István,
Gyárfás Ernő,
mint Gondos Sándor megbízottai.

Dienes Márton,
dr. Horváth Gyula,
min. dr. Benedek
János megbízottai.

Elhunyt kereskedőné.

Egy sokat szenvedett fiatal asszony elhunytáról értesülünk. Róth Antal kereskedő neje sz. Müller Lina 33 éves korában tegnap reggel hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt fiatal asszony halála részvétet kelt. Temetése holnap, szerda d. u. 3 órakor lesz a Csapó u. 18. sz. háztól.

Nincsen jég a közönség számára.

Debreczen városában évek óta nem volt olyan nagy a jégszükséglet, mint az idén. Természetes jeget pénzért sem lehet kapni, mert ami van, azt a vendéglők saját szükségleteik fedezésére használják fel. Debreczen városának van ugyan jéggyára, de az sem képes szükségleteiket kielégíteni. A jéggyár naponként 400 tábla jeget termel és csak minden harmadnap tud 600 táblát előállítani. A jéggyár azonban ezt a termelt mennyiséget első sorban a sertéskereskedők, hentesek és iparosok rendelkezésére bocsátja, de a termelt mennyiség ezeknek a szükségleteire sem elégséges. Amit tehát a jéggyár termel, azt a hentesek, iparosok használják fel és a nagyközönség teljesen el van zárva attól, hogy jeget vehessen. A panasz emiatt általános és a tanácsnak is tudomására jutott ez. A tanács csütörtökön tartandó ülésén foglalkozik ezzel a kérdéssel és mint értesülünk, gondoskodik arról, hogy ezután magánosok is kaphassanak jeget.

Kik akarnak faragó faipart tanulni?

A városi tanács a következő értesítést közli lapunkkal: — Debreczen szab. kir. város közönsége által a homonnai m. kir. állami faipar szakiskolánál az 1903 évtől kezdődőleg 4 évi tartamra tett alapítvány tárgyában figyelemzetnek és felhivatnak a pályázni kívánók, hogy pályázati kérvényeiket a megküldött és a közlekedésben megtekinthető értesítő 18 lapján X fejezet értelmében felszerelt kérvényüket a f. augusztus hó 25-ig városi tanácshoz annyival inkább terjesszék elő, mert a későbbben beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Meghalt a kis cukrászleány.

Az egész városban mély részvétet keltett három héttel ezelőtt az a hír, hogy a Riesz cukrászdájának egyik elárúsítónője Mózes Mariska megégett. A fiatal kis leány, kit szeretetreméltó modoráért, kedvességéért szerettek mindazok, kik a cukrászdában megfordultak, keztyűt tisztított benzinnel s eközben a benzin felrobbant és a szegény leányka súlyos égési sebeket szenvedett. Mindazonáltal a szerencsétlenül járt kedves kis leány kezelő orvosai remélték, hogy gyógyul. A gyógyulás útján haladt első pillanattól kezdve, vasárnap azonban váratlanul komplikációk léptek fel és tegnap az orvosok, habár mindent elkövettek megmentésére, lemondtak életéről. A szegény leányka szervezete nem bírta ki a rettenetes fájdalmakat és tegnap este 11 órakor jólelkű, ösmerőseinek családi körében kisenvedett. Megváltotta a halál rettenetes szenvedéseitől.

A kis cukrászleány tragikus halála mindazok körében, kik ösmerték, általános részvétet keltett. Tegnap érkezett meg nagy-nénje és huga, kiket kívánságára táviratilag hívtak ide, de már nem ösmerte fel őket. Végtisztességéről volt főnöke Riesz Lipót gondoskodik. Holnap, szerdán délelőtt 10 órakor temetik a közkörházból.

Betörési kísérlet a kapitányi hivatalba.

Vakmerő betörési kísérletet követett el ezideig ösmeretlen tettes. Álkulesok segítségével beakart hatolni a főkapitányság épületében levő rendőr bejelentési hivatalba. A hivatal feje Simon Miklós kapitány 9 órakor esernyőjéért a hivatalba ment. Az ajtónál egy 20 évesnek látszó iparos kinézésű embert látott, aki, mikor a kapitány kérdőre vonta, azt állította, az eső elől huzódott oda. A kapitány bement a szobába és mikor kijött két álkulesot talált az ajtónál, de az ösmeretlen ember már nem volt ott. A rendőrség keresi a tettest.

A siketnémák

oktatásának ügyét szívükön viselő urhölgyek száma újabban Kecskeméthy Lajosné urnóval szaporodott, ki is az általa átvett aláírási iven 9 pártoló tagot gyűjtött az alapítandó egyesületbe való belépéshez; ő maga pedig alapító tagul lépett be. — Az általa hoztam juttatott 38 koróna tagsági díj átvételét midőn olismerni szerencsém van, fogadja szíves fáradozásáért a nemes ügy nevében hálás köszönetemet. — Debreczen 1902, augusztus hó 10-én Oláh Károly tanácsnok.

A kabai kondás.

A Pesti Napló eleven és népszerű „Tarka Krónika” rovatából vettük át a következő viczinális érdekű, jóízű esetet:

A kabai határban van a hivatala Molnár Jánosnak. Hát biz az nem valami magas hivatal: a disznókra örökdió gyerekkora óta. Nem is igen számított rá, hogy még újságba kerül a neve, de nem is vágyódott rá soha, hisz úgy sem tudta elolvasni. A betűvetést nem tanulta soha; a disznóhoz nem kell a kettős könyvitel. Az egész számadás elfér egy negyszögűre faragott boton. Az egyik oldalon bevési a bicskával a rovást a szaporodásnak, a másik oldalon pedig a fogyasztásnak. Minden ujonszóltott malacz egy rovás és minden pörköltnek aprózott malacz szintén egy rovás. Ennyiből áll az ö könyvvezetése. Hermann Ottó révén jutott hírnévhez mégis Molnár János kabai kondás. A tudós „A magyar pásztorélet” című munkájához gyűjtötte az adatokat Debreczen tájékán és így akadt össze Molnár Jánossal is, aki, mint mondtam, a kabai határban őrzí a kondát. Nagyon megtetszett neki a mi emberünk első látásra. Igazi kondás-típus volt. Megszólította:

— Enyje, de szép kutyája van kegyelmednek!

Molnár János a jobboldalról a balra tolt a bagót és nyugodtan mondta:

— Nem rosz kutya!

— Megvenném magától, ha eladja!

— Hm! Aztán mire az az urnak?

— Tudja kigyelmed, felviszem Pestre, ott aztán kitanulmányozzák a tudósok.

Molnár megcsóválta a fejét. Sehogy sem értette meg a dolgot. Mert minék ezt a kutyát kitanulmányozni, mikor nincs annak ennyi baj se ni! Nem volt az beteg soha De Hermann Ottó tíz forintot kínált érte,

ez pedig annyi pénz, hogy annyit egy szegény kondás ember sohasem látott még egy csomóban. Megkötötték hát az alkut a kutyára. De Hermann Ottó nem érte be ennyivel. Szemet vetett a rovátkás pálczikára. Az is jó etnografiai adat lesz.

— Mondja kigyelmed, hát ezt a rovást hogy adja?

A kondás összerendezett és gyanakodva nézett a tudósra.

— Hát ezzel mit akar csinálni az ur?

— Ezt is felviszem Pestre és kitanulmányozzuk.

A kondásnak elkomorodott az arca. Előszedte bicskáját, félre fordult és két rovást lenyesett hirtelen a pálczáról. Aztán ravaszul pislogva, széles vigyorgással mondta:

— Most már tanulmányozhatja akárhány tudós, ebből ugyan ki nem sütnék semmit!

És átadta a pálczikát — ráadásnak a kutyára.

Debreczeni rövid hírek.

Öngyilkossági kísérlet. Vasvári Antal Péterfia-utczán lakó gazdálkodó cselédje Mezei Mari zsiros szóda oldatot ivott. Súlyos belső sérülésekkel a kórházba szállították. — **A kamara ünnepe.** A ker. és iparkamara szeptember hó 17-én tartja székházfelavató ünnepét, melyre a várost is meghívták. A tanács hivatalosan képviselteti magát az ünnepélyen. **Debreczen díja az atletikai versenyen.** A debr. torna és kerékpáros egyesület jövő hó 7 és 8-ik napján versenyt rendez. A rendezőbizottság tegnap azzal a kéréssel fordult a tanácshoz, hogy a város is adjon díjat a versenyre. — **A nőegylet szövőipar tanfolyama.** A debreczeni jótékony nőegylet mikor ez évben szövőipar tanfolyamot létesített, azt az ígéretet nyerte a ker. minisztertől, hogy hat szövőszéket és egy vetelő gépet ad. A miniszter most értesítette a nőegyletet, hogy a szövőszékek átvehetők. Az átvétellel a nőegylet Konecz Ákos titkárt bizta meg.

Hírek a nagyvilágból.

Ami horvátaink. A lipiki jódfüldőben a múlt héten az igazgatóság lampionos menetet rendezett. Ez alkalommal felállítottak a parkban egy kis pavillont, amelynek tetejébe egy magyar és egy horvát zászlót tűztek. A pavillonban rózsát és lampionokat árusítottak, oly czélből, hogy a befolyó tiszta haszon a szegény beteg gyermekek segélyezésére szolgáljon. Az igazgatóság ezen nemes elhatározása arra buzdította a jelenlevő magyar fürdővendégeket, hogy a rózsákat és lampionokat nagyhamar elkapkodják. Esti 8 órakor volt a lampionos menet. Ez alkalommal egy horvát plebános buzdítására gyalázatos módon inzultálta néhány horvát a magyarságot.

— Pereát Kossuth, zsvió, velikó kralcska Hrvatska! (Éljen nagy horvát királyság!) Zsvió Jellasic! — hangzott egy különálló nagy csoport hangos kiáltása, ami teljesen megzavarta az ünnepély menetét.

A magyarok a váratlan inzultus miatt rendkívül fel voltak izgatva és a kiáltozók felé sietett egy csapat magyar fiatal ember. De mire odaértek, már azok elpárologtak. Egyszerre csak azt vették észre, hogy a pavillonról ellopták a magyar zászlót és azzal

a park bokrai közé futottak. A zászló többé elő sem került. Az esetet izgatottan tárgyalják Lipiken. Meg kell jegyeznünk, hogy a horvát fürdő vendégek többsége is elítéli az inzultust és az esetről restelkedve beszélnek. A fürdőigazgatóság az eset miatt sajnálatát fejezte ki és mint értesülünk, az izgató pap ellen megtették a feljelentést. — **Kábel Amerika és Kína közt.** Roosevelt elnök jóváhagyta a Commercial Pacific-Kábel-Company tervezetét, a melylyel nemrég a kongresszus is foglalkozott s a mely szerint egy kábelvonalat fognak lefektetni Szan Franciskóból kiindulva Havain, Guanon Fülöpszigeteken at Kinába. **Háromszáz éves hajó a tenger fenekén.** Akalabriai partok közelében egy régi, csaknem háromszáz éves spanyolhajót találtak a tenger fenekén. A hajón spanyol fegyverek voltak, a melyeken 1623 és 1640 évszámok voltak vésvé. A hajó valószínűen a Franciaország és Spanyolország közt abban az időben lefolyt háboruban süllyedt el. — **Fogyók veszedelme.** Pozsonyvármegyei gazdakörökben általános a panasz a miatt, hogy a fogyók csaknem mind kivesztek épen azokról a környekről, amelyek e tekintetben a leggazdagabbak voltak, úgy, hogy már is csupa vén fogoly kerül területekre. Az ember nem is gondolja, hogy e tekintetben is Ausztria kapzsi elemeisége miatt szenvedünk. Budera becsi kereskedő az élelmes ferfiu, ki a fogolytojasokat vasarolja, aztan Ausztria fogyókban szegény vidékein tenyésztési czélokra eladja. Öt-hatszáz tojas van egy-egy kosarban, a melynek darabjaért 5-6 krajczárt fizet és így történik azian, hogy amily mértékben szaporodik Ausztriában a fogoly, ugy pusztul el egyes magyar vidékekről. Jó lenne, ha a hatóságok a meglevő törvényes eszközökkel megakadályoznák az osztrák élelmesség e legújabb megnyilatkozását. Pozsonyi vadászok a vadászjegyekkel üzött visszaéléseket is panaszolják. Többnyire parasztemberek bérlik ki a vadászterületeket: ezek nagy része kiszolgált altiszt, aki ily vadászjegy birtokában többé nem üz földműves munkát, hanem lövi a vadat Bécs számára, vagy albérlébe adja jegyét egy-két napra leránduló, az abuzusról már kellő tudomással bíró bécsi vendégeinek. Ez is olyan baj, amelyen egy kis ellenőrzéssel segíteni lehetne. — **Menelik császár Sváczban.** A jelenleg Zürichben tartózkodó abessziniai főminiszter Ilg, arról értesítette a svájci kormányt, hogy Menelik császár rövid idő múlva megfogja látogatni a Svájcot, és egy ideig Zürichben fog tartózkodni. Az abessziniai császár már rég elhatározta ezt az utazást, nyilván Ilg tanácsára, aki tudvalevőleg svájci és hazájának ipari és művészi termékei iránt gyakran föl hívta a császár figyelmét. Így a svájci öragyártmányok nagyvön elvannak terjedve Abessziniában és nem véletlen, hogy Makonnen ras az abessziniai császárt számára nagymennyiségű órát vásárolt be. — **A sevillai dohánygyár leégett.** A világ egyik legnagyobb és legerdekesebb dohánygyára a híres sevillai dohánygyár leégett. Szinte típusává vált a tabacchinák. dohánygyári leányoknak, a sevillai dohánygyári munkásleány. Temperamentuma, életének hevülékény lüktetése, szenvedélyes rajongása a szerelem után, amely meghal ha megcsalják, motivumai voltak művészeknek, íróknak, zeneszerzőnek egyaránt. A részletekig igaz karaktere a sevillai dohánygyári leánynak. Bizet „Carmenje”, amely a világ minden részébe elvitte hírességét tarsnőinek. Nagynevű művésznők tartózkodtak hosszabb ideig a dohánygyári leányok között, hogy úgy játszassák el a csupa vérszerelmű Carment, mint ahogy azok Sevillában játszanak a szerelemmel, a könnyelműséggel, dévaj tréfákkal s a halállal — az élet szinpadán. Pierre Loti a

ragyogó tollu író, egyik regénye kizárólag a dohánygyári leányoknak a világával foglalkozik. Most nagy lett a szomorúság a Carmenek közt. Porrá égett, megsemmisült az — otthonuk, felbomlott az együtteségük. Tűz ütött ki a gyárban. A sok dohánylevelével készáru szinte uszott a lángáradatban. Amiért milliókat fizetett volna az emberiség egyik szenvedélye, összeomló hamuréteg lett rövid idő alatt. Ezer, meg ezer leány szorgos kezemunkája lett értéktelen szürke porrá a sevillai dohánygyárban. A tűz okául gondatlanságot jelent a rövid távirati hirdás. Kenyér nélkül maradt a sok ezer tüzetkintetű Carmen s a lángsugarak mintha elperzselték volna a sok leányszív kedélyét, derűs ábrándját. Odaégett a finoman átható illatu dohánylevel s vele együtt elpusztult egy darab romantika a toreadorok s Carmenek forró vérü hazájában . . .

A clevelandi Kossuth-szobor.

Megemlékeztünk már arról, hogy az amerikai Cleveland városában lakó magyarok Kossuth Lajosnak a szobrát a város legforgalmasabb helyén, a Squaren akarják felállítani szeptember 19 én. Megirtuk azt is, hogy a Clevelandban élő tótok tiltakoztak a szobor felállításá ellen a polgármester előtt, aki azonban nem hallgatott szavukra. — A polgármester válasza folytán a tótok népgyűlést tartottak, amelyen mintegy 300 an vettek részt. A gyűlésen Bella Daniel elnökölt s elhatározták, hogy a leghatározottabban az ellen harcolnak, hogy a Kossuth-szobor a Square-n állítsassék fel. Ha ez nem segít, akkor a Kossuth szobor közelében egy olyan tabornok szobrát állítják fel, aki Kossuth ellen harcolt.

Permanens bizottságot választottak, a melynek tagjai Bella Daniel, Dorlowszky József és Furdek István, össze is adtak rög-tön 2000 dollárt, hogy a polgármester válasza ellen felvehessenek a harcot. Ügyvédek akarnak fogadni a tótok, hogy a törvényszék előtt keressék igazukat. Ha ez nem sikerülne ekkor felállítják azt a szobrot a Kossuthé mellett, amellyel fenyegetőznek. — Pénzünk lesz elég — mondják a tótok, akik azt is mondják hogy ötszörte többen vannak ők Clevelandban, mint a magyarok, s ezért van igazuk.

Az ügygyel különben az egész clevelandi sajtó foglalkozik. A németül megjelenő „Wächter und Anzeiger” vezérezikében foglalkozik vele s azt mondja, hogy a tótok az Ausztriában Magyarországon dióvo nemzetiségi veszekedéseket akarják amerikai földön fölfrissíteni, amit nem tarthat helyesnek. Kossuth Lajosról szólva, kijelenti, hogy a szabadságot harcolt s Kossuth mindig jó utánpótlásra méltó példa e teren. Csak jó gondolatokat és erzelmekeket — mondja a cikk — kelthet Kossuth, csak jó hatást gyakorolhat s jó cselekedeteket vonhat maga után. Sohasem rosszakat. Minden hátsógondolat nélkül a Kossuth-szobor felállítása mellett vagyunk. E magyar szabadság harcossá iránt ugyanazon erzelmekekkel viseltetünk, mint a német és francia 48-asok iránt. Végül megjegyzi a cikk, hogy a tótoknak a hely ellen van kifogásuk s a lap maga is amellett van, hogy inkább a parkban, susogó levelek alatt állítsák fel a szobrot, ahol sokkal többen vesznek észre, mint a lármas, nagyhangu Squaren, ahol csak egymás mellett rohannak az emberek a napi kereset után. A lap egyuttal két nyilatkozatot is közöl. Az egyik valami Cudell uré, aki a tótok érdekében a szobor felállításá ellen nyilat-

kozik, a másik pedig Kováchy Miklós Istvánné, a magyar parlament volt tagjaé, aki nyilatkozatában megmagyarázza az amerikaiaknak, hogy mi volt Kossuth Lajos a magyarnak és a többi szabadsáért küzdő népnek.

Innét-onnét.

— Augusztus 12. —

(A laczikonyhában)

Még mikor a baromvásártéren a bogárhátu, földbe épített nagy pincék megvoitak, azokban voltak az igazi laczikonyhák. A Kuthy Lajos regényeinek betyáros és pásztor alakjai seregestől forgolódtak ott. De még ma is laczikonyhának nevezgetjük a „fonatos sort”, a kis állomás melletti pinczon. A gyékény tetős és fedeles sátorokban Dané néneék és a többi asszonyaimék bőrs pecsenyével, frissen sült kolbásszal, foszlós cipóval és a különleges debreczeni csemegével, fonatossal vendégelik a tarka-barka vendégsereget, akik között kerül minden rendűrangú polgár és katona uraság, szép urasszonyok, karesu lányok, bekötött fejű falusi menyecskek érdekesen elegyüt tömege.

Az izletes falatokat a karlsbadi gyógy-mód következményeivel nem igen gondoló vidám társaságok hamisítatlan — legfeljebb vízzel felelesztett — debreczeni vinkóval lesolgtatják.

Nóde szebben és hivatottabban leirtak nálamnál már a laczikonyha eleven, derűs képeit, azért festesemet nem folytatom tovább, reatérek egyenesen a mondókáimra.

A „fonatos sor” laczikonyhás sátrai-ban valószínűleg köztársasági a hangulat. Egyenlőség, testvériség uralkodik. Nincsen fentartott hely. Mindenki azon kecskelábu asztalhoz húzódik, a hol épen szabadhely van. Azért is mondható, hogy felette érdekes csoportok verődnek össze. Sőt néha kellemes csoportok is. Mint veletlenül, tegnap estendé — a mi csoportunk a kecskelábu asztal végén.

Mi már elsőfogalók voltunk az asztalnál, midőn debreczeni társaséletünk egyik legrokonszenvesebb, igazi magyar gavallér tagja Lestyán Adorján királyi körjegyző érkezett a sátorba egy kuroczosan kipödört bajszu, nyilt magyar arcu, vastag kalvinnista nyaku urral. Mi örömet szoritottunk helyet a kecskelábu zöldasztalvégen a kedves ösmerősnek és a keményen sodrott bajszu kurucz urnak, a ki fölül a további ösmerkedés folyamán derült ki, hogy hiszen mi régi jó pajtasok és ösmerősök vagyunk még egy szekelyhidi katonai gyakorlat idajéből, a mikor is alulirott vagy két hétig „feküdt” az ezreddel az Érmellék ezen gyöngy magyar városában, Székelyhidon.

És alulirott éppen ezen kuruczos bajszu urnál volt elkvártéiozva, az én derék Sinka Lajos barátomnál, a ki jelenleg is a Lestyán Adorján irodájának nagyra-becsült vezetője . . . Ésjegyszeriben mennyi kedves emlék, mennyi őszinte magyar barátkozás között töltött óra jutott eszünk-

be a kedves, barátságos gyöngy magyar Székelyhídon töltött napokból . . . A kedves, bájos, fiatal doktor kisasszonyék, na meg aztán az én gazdám, Sinka barátom vendégszerető magyar háza a kedves házi asszonnyal és a Szabó Pali főhadnagy nótázásai . . .

A kecskelábu asztal végén ezuttal kellemetes meglepetést szerzett a véletlen.

Hanem a sátorok között czinczogó malacz-bandákra méltán elégedetlenkedett Adorján urunk, ha már gonoszul muzsikálnak, legalább muzsikálnának magyaros nótát. De biz' azok az ebadta füstösképi fiuk „valzerost” düvöznek és czinczognak! Talán még jobb is . . . Utóvégre nem rontják még inkább a magyar gusztust.

Magyar Kálmán, a primás is kijött a családjával, Tüzzől pattant menyecske feleség, gyerekek, az öreg atyus és Kálmán, voltak annyian, nekik külön asztalt kellett a sátor elé teríteni. Fogyasztották is jóétvágygyal a fonatost, bőrs peesenyét, kolbászt és tetejébe a vinkót, annyira hogy mikor fizetésre került a sor, Kálmánnak papiroson kellett a summák summáját össze számítani és igen okosan jegyezte meg Kálmán:

— Ennyiért, az „Angol Királynőben” is vacsorálhattunk volna . . .

Mert azért ara van ám a fonatosnak is.

Odafönt az égen pedig kavartak a rezes színű tajtékos felhők. Majd dördült az égi háboru és a felhők hulló vére, a záporosó tisztítólag verte szét a fojtós, kavargó port és vásári népet . . . Bent a sátrakban pedig derülten, vidáman mondogatta a nép:

— Hála Istennek! Esik az eső . . .

Csak a cigányokra volt kellőmetlen az esés, mert nekik nagyon is az ereszaljában jutott ferő hely.

nemes Portörő Kelemen.

Kossuth Lajos arcképe.

A hazafiak és hazafias egyesületek szíves figyelmébe és méltánylásába ajánljuk az alább következő felhívó sorokat.

Felhívás!

Szeptember 19-én köszönt be Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulója. Kétségtelen, hogy ezt a napot a hazafias megemlékezés ünnepévé fogja avatni a nemzeti kegyelet. Az ország minden polgára, egyletei, casinói, szaktestületei és a társadalom minden tényezője versenyezni fog egymással a nemzet nagy fiának emléke előtt való hódolatban.

Az országos ünnepet kívánta a „Könyves Kálmán” művészeti részvénytársaság elő segíteni, midon Kossuth Lajos egyik legsikerültebb életnagyságu arckepének reprodukcióját kiadta. — Ezen legújabb kiadványa

Crosio híres olasz festő műve, mely az olasz művészet újabb alkotásai között: megérdemelt elismerést szerzett a művészeknek.

Az általuk közzétett reproductió pedig a modern sokszorosító művészet magaslatán áll és valósággal az eredetinek szinhatását kelti a szemlélőben.

Ezt a képet a hazai egyleteknek és testületeknek szántuk, meglévén győződve, hogy nem lesz olyan magyar casinó, vagy más társadalmi intézet, mely elmulasztaná az alkalmát, hogy Kossuth Lajos dicsőségének a maga hajlékában emléket állítson.

Nevezett részvénytársasággal a László Albert és társa helybéli könyvkereskedőczég ofy megállapodásra jutott, hogy az Alföld területén ezen képek csak náluk szerezhetőek meg.

A kép ára daczára a művészi kivitelnek igen olcsó árban 44 koronában van meg állapítva, — s hogy az minden magyar ember által megszerezhető legyen a László Albert és társa czég havi 4 koronás részletfizetésre is szállítja.

Megrendelésnél elegendő az alanti rendelő bärchez kitöltve és aláírva a fenti czéghez beküldeni.

Rendelő-Lap.

Alulírott megrendeli a László Albert és társa könyvkereskedésétől Debreczenben a következő képet:

a) utánvételt
b) az alant jegyzett havi részletek mellett.

Fizetendő Debreczenben.

1 Kossuth Lajos arcképe díszes aranyozott keretben (nagys. 110/86 $\frac{m}{m}$) 44 kor. Összesen negyvennégy koronáért 190 — — — hótól kezdődőleg Debreczenben havonként fizetendő négy koronás részletfizetésének kötelezettsége mellett. A részletfizetések be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet a szállításkor utánveendő. Lakhely és kelet: — — —

Megrendelő sajátkezű aláírása és állása: — — — — —

IRODALOM.

Beteg-ágynál.*

Megraktad vállamat keresztel
S mindennap új próbára vár, —
Haragoddal már ne keress fel,
Tekints rám egyszer áldva már!
Amit Te ellened vétettem,
Uram, már százszor megszenvedtem,
Érzem hatalmad', mely letörh, —
De jó vagy, Uram, könyörülj meg!

Esendő vagyok, tudom azt jól,
Tettem hibás, vétkes szavam,
De oh, bocsáss meg irgalomból,
Gyarlók vagyunk mindannyian.
S ha büntetsz, hát büntess csak engem,
Bűnöm zsoldját magam viseljem,
S ne sujtsd, ne bántsd az én helyembe,
A ki ártatlan, tiszta, gyenge.

Hiszen te vagy az egy jó Isten,
A bocsánat, a szeretet,
Nem állsz bosszút harmadiziglen
Apáért sujtván gyermekeket,

* Az elhunyt kiváló író, akit ma délután helyeznek örök nyugalomra, verseiből közöljük, a „Pesti Napló” után ezt a megkapó költeményt. Szerk.

Ha engemet csapdos villámod,
Érzem benne az igazságot,
De büntetést hogy érdemel meg,
Ki tisztán néz rád, ez a gyermek?

Milyen bizón tekint az Égre!
Hogy teszi össze kis kezét!
Mily nyugton hívja segítségre
A jó Isten édes nevét!
Es haragod őt látogatja?
Őt bünteted, hogy sirjon atyja?
Óh engedj kétségbe esnem,
Hiszen te vagy az Igaz Isten!

Uram! szüntesd meg haragod már
S áraszd reám kegyelmedet,
A szenvedés megtisztított már
S nem daczolok többé veled!
Igazságod van és hatalmad,
Óh isten gyakorolj irgalmat!
Atyám, békülj ki gyermekeddel,
S amit te adtál, azt ne vedd el!

Inczedy László.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Miközben így cecsegtünk, Czebede is hozzánk érkezett. Vállamra ütött.

— Jözsí, hát te nem pipázol?

— Hisz, niaacs dohanyom.

Mindjárt adott egy fél csomót.

Láttam, hogy daczára a rangkülömb-ségnek, még mindig szeret engem. Egesz elérzékenyültem. Az én öreg bajtársam pedig afőlött örvendezett, hogy végre szuronyhegyre fogjuk a poroszokat.

— Ó, a bosszu . . . Semmi pardon! Most kell meglakolniok a Katzbachtól Soissonig viselt szenvedéseinkert.

Ha az eféle beszédet hallotta volna valaki, könnyen azt hihe te volna, hogy azok a poroszok, azok az angolok meg csak nem is védelmezik magokat és mi veszedelem nélkül, játszva pusztíthatjuk el őket. Pedig bezzeg Lützellénél, Groszbeerennél, Lipszenél ugyan bugott az ágyugolyó, ugyan roncsolta a hadsorokat a kartács. De ezt hiába való volna beszélni az oly embereknek, akik sem mire sem emlékeznek többé, a kik mindent a legszebb színben látnak . . . Én is nyugodtan pipáztam, csak annyit jegyeztem meg:

— Igen! igen! Számolunk a gazokkal. Majd megjátszuk őket . . . Csak várjanak a betyárok!

Buche Jancsival is megtöltöttem a pipáját. És mivel mi az elővédnél voltunk, Czebede úgy kilenczórátájt távozott a legszélső tábori őrsök felváltására. Magam is félrőbb húzódtam és a borjut fejem alá tevén, lefeküdtem. Enyhe időnk volt. Még naplement után is zenéltek a tücskök. Csillagok ragyogtak az égen. De szellő sem lebbent. A kalászkok, mintegy az éj varázsától, mozdulatlanul merengtek. A közeli falvakból tisztán hallatszott az óraütés. Még hallottam midőn a kilencz, tíz, majd tizenegy órat ütötte. Végre elszenderedtem. Ez a junius tizenegy és tizenötödike közötti éjszaka volt.

Czebede hajnali két és három óra között rázott fel.

— Fel! fel! Kelj fel! . . .
(Folyt köv.)

A n. é. építettő közönség

pártfogásába ajánlom magamat.

Biczó Gyula

építő, pala és cserépfedő mester.
Iroda: Nagycsapó-u. 51 sz. alatt.

